

SAOPŠTENJE ZA MEDIJE

DA LI ĆE IKO PREUZETI ODGOVORNOST ZA PRAVNU NESIGURNOST I POSLJEDICE KOJE SA SOBOM NOSI NEISPUNJAVANJE ODLUKA USTAVNOG SUDA BIH?

Sarajevo, 20. decembar 2017. godine

Poštovani,

Dana, 27. juna 2016. godine, tadašnja druga zamjenica predsjedavajućeg Predstavničkog doma Parlamentarne skupštine BiH (PS BiH), gospođa Borjana Krišto, podnijela je Ustavnom sudu BiH zahtjeve za ocjenu ustavnosti odredbi članova 84. stavova 2, 3, 4 i 5; 109. st. 1 i 2; 117. tačka d); 118. stav 3; 119. stav 1; 216. stav 2; 225. stav 2 i 226. stav 1 Zakona o krivičnom postupku Bosne i Hercegovine (ZKP BiH), te 7. decembra 2016. godine, zahtjev za ocjenu ustavnosti odredbi člana 78. stavova 3, 4 i 5 Zakona o Obavještajno-sigurnosnoj agenciji Bosne i Hercegovine (Zakon o OSA BiH). U obrazloženju svojih zahtjeva gđa. Krišto pozvala se na neusklađenost navedenih članova s pojedinim odredbama Ustava Bosne i Hercegovine i Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda (EKLJP).

Po dobijenom odgovoru od Predstavničkog doma i Doma naroda PS BiH, kao donosiocima predmetnih zakona te njihovom dostavljanju spisa Ustavnom sudu BiH, suci u plenarnom sazivu Ustavnog suda BiH, na sjednici održanoj 1. juna 2017. godine, donijeli su Djelimičnu odluku o dopustivosti i meritumu kojom se djelimično usvaja zahtjev gđe. Krišto vezan za ocjenu ustavnosti pojedinih članova ZKP-a BiH te Odluku o dopustivosti i meritumu kojom se usvaja zahtjev vezan za čl. 78 stav 3, 4, i 5 Zakona o OSA-i BiH.

Tim Odlukama nalaže se PS BiH da, u skladu s članom 61. stav 4 Pravila Ustavnog suda BiH, najkasnije u roku od 6 mjeseci od dana dostavljanja odluka uskladi pomenute članove Zakona o OSA-i BiH s Ustavom BiH i EKLJP te obavijesti Ustavni sud BiH o preduzetim mjerama s ciljem izvršenja ove odluke. U odnosu na izmjene pojedinih članova ZKP-a BiH za koje je Ustavni sud BiH našao da nisu u skladu sa Ustavom BiH i EKLJP, u odnosu na zahtjev (član 84. stavovi 2, 3 i 4; 117. tačka d); 118. stav 3; 225. stav 2 i 226. stav 1), Ustavni sud BiH je, vjerovatno cijeneći složenost i obim usklađivanja tih članova, u odluci izostavio dio o usklađivanju i naložio PS BiH da u roku od 6 mjeseci od dostavljanja odluke obavijesti Ustavni sud o preduzetim mjerama s ciljem izvršenja ove odluke.

Ustavni sud je svojim aktom PS BiH dana 29. juna 2017. godine dostavio obje Odluke, čime je počeo teći rok za usaglašavanje odredbi predmetnih zakona. U skladu s članom 61. stav 5 Pravila Ustavnog suda BiH, ukoliko se u predviđenom roku ne otkloni utvrđena neusaglašenost, Ustavni sud će donijeti odluku o prestanku važenja neusaglašenih odredbi, koja stupa na snagu narednog dana od objavljivanja u 'Službenom glasniku BiH'.

Rok ističe 29. decembra 2017. godine, što Ustavni sud BiH stavlja u položaj da mora donijeti odluku o prestanku važenja neusaglašenih odredbi Zakona o OSA-i BiH i ZKP-a BiH. Takvom odlukom stižu se

preduslovi za stvaranje nesagledivih posljedica u odnosu na sigurnosne interese i krivično-pravne procese za najteža djela organizovanog kriminala i korupcije čije istrage su u toku. Napominjemo da su odluke Ustavnog suda konačne i obavezujuće.

Parlamentarna skupština BiH je nakon prijema odluka Ustavnog suda naložila Vijeću ministara BiH da u skladu sa svojim nadležnostima preduzme mjere na implementaciji odluka, odnosno predloži zakonska rješenja kojima će se uskladiti sporne odredbe ZKP-a BiH i Zakona o OSA-i BiH. U tu svrhu, aktivnosti za usaglašavanje članova Zakona o OSA-i BiH povjerene su Ministarstvu sigurnosti BiH, a za usaglašavanje odredbi članova iz ZKP-a BiH Ministarstvu pravde BiH (MP BiH). Način na koji su uspostavljene radne grupe za implementaciju tih aktivnosti te u kojoj je fazi se nalazi njihov rad nisu poznati za sada. Zabrinjava je informacija da u radnu grupu MP BiH nije uvršten niti jedan predstavnik Suda BiH ili Tužilaštva BiH. Vjerovatno slijedom tih informacija o sastavu radne grupe zadužene za izmjene ZKP-a BiH, američka administracija je odlučila uspostaviti neformalnu grupu referentnih stručnjaka iz krivičnog procesnog prava. Oni su sačinili prijedlog mogućih rješenja u odnosu na odluku Ustavnog suda BiH vezanu za izmjene krivično-pravnih propisa te sa njime upoznali nadležne institucije. Prema saznanjima, radna grupa Ministarstva sigurnosti, zadužena za izmjene Zakona o OSA-i BiH, dostavila je svoj prijedlog nadležnim tijelima Vijeća ministara BiH, vjerovatno Uredu za zakonodavstvo, Odboru za unutrašnju sigurnost i Generalnom sekretarijatu.

Bez namjere da ulazim u efikasnost, stručnost i odgovornost organa izvršne vlasti, u ovom slučaju nadležnih ministarstava Vijeća ministara BiH, uveliko zabrinjava činjenica da na dnevnom redu narednog zasjedanja Predstavničkog doma PS BiH, zakazanom za 21. decembar 2017. godine, nije uvršten niti prijedlog izmjena spornih članova Zakona o OSA-i BiH i ZKP-a BiH, niti bilo kakva informacija u odnosu na obavezujuće i konačne odluke Ustavnog suda. Ponovno napominjem, rok za provođenje istih ističe 29. decembra ove godine. Slijedeći odredbe Pravila Ustavnog suda BiH, za očekivati je da suci na narednoj 108. plenarnoj sjednici, koja nije još zakazana ali se očekuje da će biti održana u januaru naredne godine, donesu novu odluku po kojoj neusaglašeni članovi pomenuta dva zakona prestaju važiti.

Koliku bi pravnu nesigurnost i posljedice jedna takva odluka Ustavnog suda BiH, koja je po postojećim zakonskim normama obavezna, uvela u postojeće krivično-pravne procese i po vladavinu prava i zaštitu ljudskih prava, vjerovatno su u ovom trenutku nesagledive. Podrivanje sigurnosti i zaštita ustavnog poretka mogu biti neke od posljedica u slučaju stavljanja van snage odredbi vezanih za Zakon o OSA-i BiH. Tako bi se neustavnim mogle proglasiti sve aktivnosti Agencije koje se odnose na prikupljanje tajnih podataka u trajanju dužem od 60 dana. Mogućnost pokretanja odštetnih zahtjeva od strane osoba, koje su bile predmetom preduzimanja tih radnji od OSA-e BiH, bili bi vjerovatno izgledni, a, samim tim, mogli bi uzrokovati i značajnu finansijsku štetu državnom budžetu.

Neizvršavanje odluke Ustavnog suda u odnosu na odredbe ZKP-a BiH bile bi još dramatičnije po ustavno-pravni, a posebno krivično-pravni sistem BiH. Te odluke bi konsekventno, osim na državnom nivou, istovremeno utjecale i na zakone o krivičnom postupku na entitetskom nivou te nivou Brčko distrikta BiH. Istrage organa za provođenje zakona, koje se provode uz upotrebu posebnih istražnih radnji, bile bi dovedene u pitanje i zasigurno ne bi mogle predstavljati kredibilan i zakonom prikupljeni dokaz u krivično-pravnom postupku. Upitnost popisa krivičnih djela za kojima mogu posegnuti tužioci tokom istrage i traženja odobrenja od sudskih instanci za provođenje tih mjera vezanih za tajno praćenje, presretanje telekomunikacija i slično, dovela bi ogroman broj istražnih radnji koje se trenutno provode u zonu nelegalnih aktivnosti. Također, i dužina trajanja ovih mjera

nakon 30 dana vjerovatno bi postala nezakonita i neupotrebljiva u postupku dokazivanja krivičnog djela, kao i iskazi svjedoka kojima je odobren imunitet od strane tužitelja ili, pak, proceduralne radnje prilikom podizanja optužnica ili okončanja istraga.

Imajući u vidu gore navedeno, apelujem u prvom redu na zastupnike i delegate Predstavničkog doma i Doma naroda Parlamentarne skupštine BiH, ali i sve zainteresovane strane u izvršnoj, zakonodavnoj i sudskoj vlasti, da hitno pristupe rješavanju ove urgentne situacije i pokrenu postupke i procedure iz svoje nadležnosti, kako bi se izbjegla mogućnost da ugrozimo vladavinu prava u BiH, ali i sigurnost, suverenitet, teritorijalni integritet i ustavni poredak Bosne i Hercegovine.

Jedno od mogućih rješenja, koje će, nadam se, uzeti u razmatranje suci Ustavnog suda BiH je i produženje roka za dodatnih 6 mjeseci koji je trenutno ostavljen PS BiH da preduzme neophodne mjere. Naravno, preduslov za razmatranje jedne takve odluke je poštovanje procedure da predstavnici Parlamentarne skupštine BiH zvanično upute jedan akt Ustavnom sudu BiH za produženje roka.

U međunarodnoj sudskoj praksi možemo naći slične slučajeve na koje se može osloniti Ustavni sud BiH u eventualnom odlučivanju i obrazlaganju odluke u odnosu na zahtjev PS BiH za produženje roka. Republika Slovenija je imala skoro istovjetnu situaciju vezanu za odredbe njihovog Zakona o unutrašnjim poslovima koje su tretirale ovu tematiku. Svojom odlukom U-I-158/95, donijetom 14.10.1998. godine, uvažavajući složenost i obuhvat potrebnih mjera na sprovođenju usaglašavanja zakonskih odredbi, Ustavni sud Republike Slovenije je donio odluku o produženju roka za dodatnih 6 mjeseci radi usaglašavanja spornih odredbi zakona.

Nadam se da će svi u ovoj državi prepoznati ozbiljnost situacije u koju građani i institucije u Bosni i Hercegovini mogu doći te urgentno i odgovorno pristupiti preduzimanju konkretnih i neophodnih mjera u skladu sa vremenskim ograničenjima.

S poštovanjem,

dr.sc. Denis Hadžović
Direktor

